

A Magyar Könyv- és Reklámművészek Társasága

Tisztikar :

Elnök: (betöltetlen).

Alelnökök: Bortnyik Sándor, Fáy Dezső, Kner Imre, Reiter László, Végh Gusztáv.

Főtűkár: Naményi Ernő.

Tűkár: Rosner Károly.

Pénztáros: Biró Miklós.

Ügyész: Czigler István.

Könyvtáros: Kaesz Gyula.

Műtáros: Csabai-Ékes Lajos.

Ellenőr: Löwy Salamon.

Tiszteletbeli tagok :

Kner Izidor, Gyoma, Majovszky Pál, Budapest, IV., Apponyi tér 1., Nagy Sándor, Gödöllő, Végh Gyula, Budapest, IX., Üllői-út 33.

Levelező tag :

Hugo Steiner-Prag, Leipzig.

Rendes tagok :

Berény Róbert, Budapest, I., Városmajor ucca 36. Tel. 502-66.

Biró Miklós, Budapest, V., Pannónia ucca 21. Tel. 111-77.

Bortnyik Sándor, Budapest, VI., Nagymező ucca 3. Tel. 181-77.

Buday György, Szeged, Tábor ucca 3. III.

Conrad Gyula, Budapest, II., Margit körút 5/a.

Csabai-Ékes Lajos, Budapest, V., Kátona József ucca 39.

Csemiczky Tihamér, Budapest, I., Magyarádi út 5.

Czigler István, Budapest, VI., Andrássy út 9. Tel. 226-00.

Dallos Hanna, Budapest, IV., Veres Pálné ucca 12., félemelet.

Divéky József, Betlis, Post Weesen, Svájc.

- Farkas Endre*, Budapest, I., Biró u. 3.
Fáy Dezső, Budapest, I., Kékgyöly ucca 20/b. Tel. 510-32.
Fiora Margit, Párizs, (14e) rue de la Gaité 11 bis.
Gádor István, Budapest, IX., Lónyay ucca 19. Tel. 871-77.
Gáspár Antal, Budapest, II., Margit körút 1. Tel. 574-41.
Gedő Lipót, Budapest, VIII., József körút 16. Savoy-szálló.
Gergely Tibor, Budapest, V., Falk Miksa ucca 26—28.
Gróf József, Budapest, II., Bimbó ucca 15. Tel. 515-78.
Jaschik Ámos, Budapest, IX., Bakáts tér 3. Tel. 876-31.
Jaschikné-Müller Mária, Budapest, IX., Bakáts tér 3.
Jeges Ernő, Budapest, Szemlőhegyi dűlő 15314 hrsz. Tel. 552-29.
Kaesz Gyula, Budapest. Tel. 403-34.
Kaeszné-Lukáts Kató, Budapest.
Kassák Lajos, Budapest, VI., Lehel ucca 6.
Frau Flora Klee-Pályi, Elbersfeld, Hindenburgstrasse 72.
Kner Albert, Budapest, V., Vilmos császár út 34. Tel. 229-31.
Kner Erzsébet, Budapest, V., Alkotmány ucca 19. Tel. 248-11.
Kner Imre, Gyoma, Békés megye.
Kolozsvári Sándor, Budapest, VI., Csengetery ucca 82., III. 30.
Kolozsvári Zsigmond, Párizs, 16 rue Bardinet.
Kozma Lajos, Budapest, V., Balaton ucca 2. Tel. 296-88.
Kreiszl Béla, Budapest, V., Személynök ucca 9/11. Tel. 181-97.
Lányi Imre, Budapest, V., Vadász u. 24.
Lesznai Anna, Budapest, V., Falk Miksa ucca 26/28.
Löwy Salamon, Budapest, VI., Dessewffy ucca 32.
Moholy Nagy László, Berlin, W. Spichernstrasse 20.
Molnár C. Pál, Budapest, Nagyholdog-asszony útja 65.
Naményi Ernő, Budapest, VI., Lendvay ucca 25. Tel. 237-28.
Nádai Pál, Budapest, IX., Üllői út 121.
Nemes György, Budapest, VI., Próféta ucca 5.
Pécsi József, Budapest, V., Dorottya ucca 8. Tel. 821-23.
Radó György, Budapest, III., Bécsi út 74.
Reiter László, Budapest, V., Wekerle Sándor ucca 21. Tel. 243-17.
Repcze János, Budapest, V., Arany János ucca 9., I. 5.
Rosner Károly, Budapest, V., Csanády ucca 5. Tel. 931-19.
Gáborjáni Szabó Kálmán.
Tábor János, Budapest, VII., Rákóczi út 54. Tel. 455-57.
Teván Andor, Békéscsaba.
Vargha Oszkár, Budapest, X., Család ucca 53.
Vértes Marcel, Párizs, 16e, 27, rue des Sablons.
Végh Gusztáv, Budapest, II., Fillér ucca 24. Tel. 535-77.

Meghívott tagok ;

- Hermann-Czinner Alice*, Budapest, V., Mária Valéria ucca 10. Tel. 820-36.
Hevesy Iván, Budapest, II., Keleti Károly ucca 9. Tel. 558-75.
Hoffmann Edith, Budapest, II., Buday László út 14. Tel. 574-81.
Keleti Artúr, Budapest, V., Dorottya ucca 6. (Leszámitoló és Pénzváltó Bank.)
Mihályfi Ernő, Budapest, IX., Ferenc tér 12. Tel. 300-81.
Pacher Béla, Budapest, II., Margit körút 64/c.
Rabinovszky Márius, Budapest, VII., Vilma királynő út 3. Tel. 348-09.
Ybl Ervin, Budapest, V., Báthory u. 12.

Mely cégeknél rendelünk?

Bélyegzők, vésetek, dombornyomások, címkekék

ELSŐ MAGYAR BÉLYEGZŐGYÁR
(Klassohn A.), Budapest, VIII., Futó
ucca 7. Telefón: J. 30-4-02.

FELSENFELD RUDOLF, Budapest, V.,
Bálvány ucca 16—18. Telefón 10-3-94.

GEDULDIGER HUGÓ, Budapest, VI.,
Vilmos császár út 17. Telefón 22-8-95

KURCZ LIPÓT, Budapest, VIII., Jó-
zsef körút 9. Telefón: J. 35-1-18.

SZEILER JÓZSEF, Budapest, VI., Teréz
körút 21. Telefón: Aut. 26-6-74.

Betű és rézlénia

ELSŐ MAGYAR BETŰÖNTÖDE RT.
Központok: H. Berthold A. G., Ber-
lin és D. Stempel A. G., Frankfurt
a. M. — Budapest, VI., Dessewffy
ucca 32. Telefón: Aut. 22-3-70 és
27-1-18.

Gépjavítások

GRAFKA GÉPKERESKEDELMI RT.,
Budapest, V., Koráll ucca 6—8. szám.
Telefón: 93-4-57.

RONA JÓZSEF, Budapest, V., Visegrádi
ucca 3. Telefón: Aut. 25-4-48.

Grafikai szaküzletek

CHATELET ALAJOS ÉS FIA grafikai
gépgyár és gépjavító műhely, Buda-
pest, II., Margit körút 81. Telefón:
Aut. 53-1-74. Vezérképviseltek: Ma-
schinenfabrik Augsburg—Nürnberg
AG, Augsburg, körforgógépek és
gyorsajtók; Georg Spiess, Leipzig,
Rotary-önberakókészülékek és hajto-
gató gépek; Asbern Maschinenfabrik
AG, Augsburg—Göggingen, tömöntö-
dei készülékek; Böttcher & Renner,
Nürnberg, bõrhengerek.

FISCHER IGNÁC grafikai szaküzlet,
Budapest, VI., Proféta ucca 9. Tele-
fón: Aut. 19-9-07. A. Schelter &
Giesecke AG. Leipzig, betüöntöde és
nyomdai gépgyár, betük és Winds-
braut gyorsajtók, Phönix tégely-
sajtók vezérképvisellete.

**FREUND—BARÁT-FÉLE GRÁFIKAI
SZAKÜZLET**, Budapest, V., Koháry
ucca 2-4. Telefón: Aut. 28-2-35. Ve-
zérképviseltek: Dresden—Leipzig
Schnellpressenfabrik AG, Coswig,
Planetta nyomógépek; Chn. Mansfeld
Leipzig, könyvkötészeti gépek; Cor-
vina festékgyár, Budapest; Preusse
& Co AG, Leipzig, hajtogató- és fü-
zőgépek; Clemens Claus, Thalheim,
tömöntödei matricák; Langbein—
Pfannhauser-Werke, Wien, galvano-
technikai gépek.

GRAFKA GÉPKERESKEDELMI RT.,
Budapest, V., Ügynök ucca 21. Tele-
fón: 93-4-57. Vezérképviseltek: In-
tertype szedőgépek; Miehle, gyorsaj-
tók; Thompson, legnagyobb teljesít-
ményű betüöntőgépek; Karl Krause
AG, Leipzig könyvkötészeti gépek;
Gebr. Brehmer, Leipzig fűző- és haj-
togatógépek; Faber & Schleicher,
Offenbach, Rolland-offsetgépek; Kleim
és Ungerer, Leipzig, Universal-önbe-
rakókészülékek; Schriftguss AG, be-
tüöntöde, Dresden; Michael Huber,
München festékgyár; Felix Böttcher,
Leipzig, hengeranyaggyár; Max Nietz-
sche & Co, Obercarsdorf, tömöntödei
matricák.

**GUTENBERG-HÁZ, GEEL TESTVÉ-
REK**, Budapest, II., Hunyadi János
út 12. Telefón: Aut. 52-0-14. A
„Linotype“ szedőgépek képvisellete.

HARTMANN TESTVÉREK, Budapest,
V., Tatra ucca 6. Telefón: 23-1-43. A
világhírű Gebr. Hartmann, Ammen-
dorf bei Halle a/S. festékgyár ma-
gyarországi lerakata. Festékkülönle-
gességek: Concentra offsetfestékek és
Bathychrom mélynyomófestékek.

LÖWY LÁSZLÓ GÉPÉSZMÉRNÖK grafikai szaküzlete, Budapest, VI., Lovag ucca 20. Telefón: Aut. 22-3-86. Vezérképviselletek: Schnellpressenfabrik Frankenthal, Albert & Cie, AG, Frankenthal; Automatic AG, Berlin, nyomóautomaták; Siegwirk Industrie G. m. b. H., Siegburg, mélynyomófestékgyár; Paul Drews, Berlin, reprodukciós berendezések; August Fomm, Leipzig; Rudolf Fromme, Berlin; Halberstädter Papier- und Pappfabriken, Halberstadt.

PUSZTAFI ZSIGMOND, Budapest, V., Tátra ucca 6. Telefón: Aut. 21-1-43
TANZER MIKSA grafikai szaküzlet, Budapest, VIII., Déry ucca 10. Telefonszám: 40-6-31. Vezérképviselletek: Typograph - szedőgépek, Rockstroh-nyomósajtók, Gleitsmann-festékek és Ruth-Duratin-segédanyagok nyomtatáshoz.

UNIVERSAL GRAFIKAI SZAKÜZLET RT., Budapest, VIII., Rákóczi tér 2. Telefón: J. 34-8-12.

Kartoték-kivágás, zacskóragasztás stb.

GRÓSZ ÉS BÁNYÁSZ, Budapest, VI., Aradi ucca 22. Telefón: Aut. 25-0-35.

Klisék

FREUND JÓNÁS UTÓDA, Budapest, VII., Thököly út 8. Telefón: J. 42-6-96.

KÖNIG ÉS BAYER, Budapest, VII., Wesselényi ucca 54. Telefonszám: 35-0-91.

PALLAS-NYOMDA RT., Budapest, V., Honvéd ucca 10. Telefón: Aut. 20-5-67, 20-5-68, 20-5-69.

Levélboríték- és papírnemű gyár

RIGLER JÓZSEF EDE RT., Budapest, VI., Rózsa ucca 55. Telefón: Aut. 25-0-55.

Magyar papírgyárak

DIÓSGYŐRI PAPIRGYÁR RT., Budapest, V., Rudolf tér 5. Telefonszám: 24-2-83.

Magyar festékgyárak

CORVINA NYOMDAFESTÉKIPAR RT. vezérképvisellete és lerakata: Budapest, V., Koháry ucca 2—4. Telefonszám: 28-2-35, 23-8-72.

LORILLEUX CH. ÉS TÁRSA, nyomófestékgyár, Budapest, IV., Ferenc József rakpart 27. Telefón: A. 86-8-01 és Aut. 86-8-02.

LUTZ EDE ÉS TÁRSA lakk- és festékgyár rt., Budapest, VII., Örnagy ucca 4. Telefón: *97-2-29 (sorozat).

SCHMIDT TESTVÉREK nyomdafestékgyár rt., Budapest—Rákospalota, Pázmány ucca 41. Telefón: Aut. 95-2-85.

Magyar nyomdagépgyárak

LÁNG L. GÉPGYÁR RT. WÖRNER GYORSSAJTÓ-OSZTÁLYA, Budapest, V., Váci út 152. Telefón: 90-8-33.

RÓNA JÓZSEF, Budapest, V., Visegrádi ucca 3. Telefón: Aut. 25-4-48.

Papírkereskedelmi cégek

GLÜCK BÉLA, Budapest, V., Gorove ucca 3. Telefón: Aut. 19-3-60.

GOLDZIEHER GÉZA RT., Budapest, V., Akadémia ucca 7. Telefón: Aut. 23-2-98 és Aut. 24-7-81.

GRÓSZ ÉS VIDOR, Budapest, VII., Kertész ucca 20. Telefón: J. 42-3-38.

HAJDU ÉS BOKOR, papir- és cellofán-különlegességek gyári raktára. Budapest, VII., Alsóerdősor ucca 8. Telefón: J. 38-0-88.

HARTMANN VILMOS-FÉLE PAPIRIPAR ÉS PAPIRFORGALMI RT., Budapest, V., Alkotmány ucca 4. Telefón: 19-0-65 és 19-0-35.

SAS ÉS BAUER PAPIRKERESKEDELMI RT., Budapest, V., Személynök ucca 21—23. Telefón: Aut. 22-5-20 és Aut. 26-0-99.

WALDMANN FERENC RT., Budapest, V., Falk Miksa ucca 13. Telefón: Aut. 29-6-10 és Aut. 14-2-51.

Technikai újítások

Opag-féle címbetűvédő

A címbetű eldülését megakadályozó 1 mm vastagságú acéldrót, mely a betűláda fapálcáira felerősítve egyszerű módon megvédi a címbetűk gyakori eldülését. A védők kb. 6 mm hosszúságban átfogják a betűsorokat és kis térfogatuk mellett egy ilyen védővel egyszerre két betűsort tudunk az eldüléstől megvédeni.

Bergner-féle egyengetőgép

A gyakorlati életben előforduló hosszadalmas és sokszor gátló felragasztási és kivágási munkaménetet az új egyengetőgép jelentősen megrövidíti. Az egyengetéshez szükséges két példány egyszerre készül. Az ilyen kettős egyengetéskészítésnek az a nagy előnye mutatkozik, hogy azok mindig egyforma papíron

készülnek és a kiszolgáláshoz szükséges papír is a példányszámból felhasználható és teljesen kifogástalan nyomóhatást is biztosít. Az egyengetésre váró két levonat az egyengetőasztalra lesz kifeszítve, ahol kézzel vezethető írónnal lesz az árnyékolás megrajzolva és az így elkészült figura vagy ábrarészlet egy parallel tolókarrel vitetik át az egyengetőgép bal oldalára. Egy elektród vagy elektromos úton izzó irón vágja ki azután a selyempapírtekeretsből az ábrákat, amelyek az egyengetőgép vakuumszekrényén keresztül futnak. Az itt felszerelt vakuumpumpa a kivágott ábrákat automatikusan felerősíti a vakuumszekrény fedőlapjára. Az ábrák kivágásával egyidőben, kis fogantyú segítségével, működésbe jön a ragasztómű, amely a ragacsot felhordja a ragacsot. Ahány oldal egyengetésre szorul, annyi lesz egy-

szerre kivágva és ragasztva. Ezután egy emeltyű segítségével végbemegy a vakuumszekrényben a selyempapírkáknak az egyengetőívre való ráerősítése és ragasztása, amely művelet után automatikusan kapcsolódik ki a vakuum. Legelőször az egyengetés azon apró részletei végezhetők el az egyengetőgépen, amelyek esetleges többszöri aláakaszt igényelnek. Ezt követi az egyengetőíven kirajzolt és kivágott kisebb ábrák felragasztása, aminek megtörténtével a selyempapírtekercs továbbcsúszik, hogy újra egy teljes papírfelület álljon rendelkezésre. Abban a pillanatban, amikor az utolsó selyempapírdarab kivágása és felragasztása megtörtént, ezzel egyidőben a nyomócilinder egyengetése is elkészült. Az egyengetőgép kiváló előnye, hogy pontosabb munkát végez, mint a kézzel történő kivágás, továbbá a felragasztás elvégzése nemcsak egyenletesebb és egyszerűbb a kézi munkánál, hanem higiénikusabb is.

Reinhardt-féle ívberakó

Ez az önberakómű minden nyomógépre úgy szerelhető fel, hogy az a géppel együtt zárt egységet ad. Az új berakó-asztal igénybevételével nagyobb formák nyomása is elvégezhető anélkül, hogy ehhez külön erőművet kellene beiktatni.

Pillarno ívberakó

Az ívberakókészülék egyszerű konstrukciójával vonja magára a figyelmet, amely a legrövidebb idő alatt minden nyomógépre felszerelhető. A kirakó-asztal fedőrudai (Deckstangen) és egyéb segédesszközei ennél a gépnél teljesen elmaradtak. Az

ívek oldalállítása egyszerű módon történik és a pontos beállítás és szabályozás üzemközben is elvégezhető. Tekintettel arra, hogy a készülék kifogástalan regiszterrel dolgozik, ezért színnyomásra is alkalmas. Kézi berakásnál sem hátráltatja a munkát és átállítása csupán néhány pillanatot igényel. Az egyes ívek egy kézi forgatókar segítségével gyorsan és könnyen a berakóhoz vezethetők. Figyelemre méltó a gép automatikusan működő asztalszabályozása és az eltolható kirakó-asztala. A formátumcsere rövid idő alatt elvégezhető.

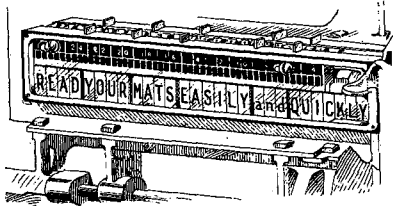
Kelog-szedészárókeret Monotype-szedéshez

A Monotype-szedésnek összeállításá ezideig a regálisra fektetett hajón történt, ami az öntő és szedő részéről nagy elővigyázatosságot igényelt. Az összedobás gyakori esetét szünteti meg az új szedészárókeret. Ennek használata úgy történik, hogy a zárókeretet három kengyeloldalával a szedés köré helyezzzük, azután a szedést támasztó ólom hajólécet kihúzzuk és a kizárót egészen a zárókeret aljára szorítjuk. Most rátesszük a tulajdonképpeni szedészárót és lenyomjuk a rajta levő fogantyút, ami után a szedés biztosan zárva lesz. Zárás után a szedés könnyen és veszélytelenül szállítható, továbbá a lehúzópréshen hajóalátét nélkül is használható. Korrigálásnál a zárókeret kizáró emeltyűjét felnyitjuk, ami után a szedés rögtön meglazul. Nagyobb korrekktúránál — ahol beszúrások és átfordelések szükségesek — is kifogástalanul használható, miután a szedés a kengyeltartó jó támasztéka

folytán nem dobódik össze. A normál szedészárókeret rúgóacélból, három különböző nagyságban készül (kicsi, közép és hosszú hasábok számára) és szélessége is megfelel a gyakorlatban használatos szedésszélességnek.

Nagyítóüveg a Linotype- és Intertype-matricák olvasására

Egy amerikai gyár, a Standard Optical Company (2851 Summit St., Knoxville, Tenn) a Linotype- és Intertype-matricasoroknak könnyű elolvasását teszi lehetővé legújabb találmányával. Amint az ábrán lát-

ható, a gyűjtő elülső, nyitható oldalára nagyítóüveg van felszerelve s így a matricáknak apró betűi erős nagyításban vetítődnek a gépszedő szeme elé. (Hasonló berendezésről gondoskodik a Monotype-gyár is, amikor a kizáródob apró, sűrű számainak a leolvasását nagyítóüveg alkalmazásával teszi könnyebbé a gépszedő számára.) Ezek a nagyítóüvegek bármely Linotype- vagy Intertype-szedőgépre felszerelhetők s a pontos géptípus és méret megküldése esetén a gyár a megfelelő nagyítóüveget szállítja. Arra vonatkozóan, hogy ezek a nagyítóüvegek a gyakorlatban mennyiben válnak be, egyelőre nincs közelebbi tapasztalat vagy értesülés.

Lemezes mélynyomás a johannisbergi mélynyomógépen

Hosszú évek kutatásai és kísérletei megteremtettek egy olyan praktikus készüléket, mely konstrukció a mélynyomógép nyomóelemeinek eddigi használatát merőben megváltoztatja. Ugyanis a formacilinder egész keskeny, kb. 5 mm-es nyílással bír. Ennek a nyílásnak áthidalása által a cilinderfelület végnélküli lesz, amit a rákli és festékezhenger megenget és a formacilinderrel való állandó érintkezés biztosítható anélkül, hogy szükség volna a rákli fel- és leemeléseire. Ezáltal a lemez élettartama is hosszabb lesz és a nyomás gyorsasága is fokozható.

A maratás felvételére szolgáló rézlemez 0.4 mm vastagságú. A maratott lemez felerősítésére szolgál egy lyukasztó- és hajlítókészülék, melynek segítségével a formalemez mindkét vége megfelelőleg hajlítható lesz. Ezek a feszítőlécek fecskéfarkalakúak és a felerősítésnél a rézlemez a formacilinder megfelelő csavartokjába lesz beakasztva. Az elülső feszítőléc a cilinder széléhez fekszik, a hátsó lécz és a cilinder között pedig egy feszítőléc lesz beletolva, ami a lemezt az egész cilinder szélességében egyenletesen felerősíti és annak abszolút cylinderformát ad. A lemez felerősítése ez esetben nem a megerősítő csavarral történik, hanem a hajlított lemez szögcsélével.

A cilinderre felerősített lemez két vége közti ürré megfelelőleg preparált tömítőanyaggal lesz kitöltve és egyenletessé téve. A tömített réteg lehúzása után egyszerű preparátum felhasználásával válik a felső réteg simává és keménnyé, úgyhogy a

rákli minden rázkódtatás és zökkenő nélkül végezheti munkáját. De a rákli zökkenésmentes átmenetét még a henger rézsútos állítása is biztosítja. A lemez felerősítése fáradság nélkül könnyen és rövid idő alatt elvégezhető.

Az elvégzett kísérletek beigazolták, hogy ez újabb rézlemez mélynyomtatási eljárás nem minden munkához és nyomásgyorsasághoz használható előnyösen. Ezért a johannisbergi gépgyár olyan gépeket épített, amelyekhez a rézlemez és réz-

henger egyazon gépben jól használható. Így a kis Liti-gépen a formacilinder cserélése szükséges, míg a nagyobb gépeknél a cilindermag a gépben marad és csak a cilinder hüvelye — amelyre a lemez vagy a köpeny jön — lesz kicserélve. Mivel a kísérletek folyamán rájöttek, hogy a lemez hosszúság kezelésénél fellépő nehézségek jelentékenyen megnövekedtek, ezért a johannisbergi lemez mélynyomógépek közül csak a két kisebb típus lesz ezzel felszerelve.

A fenti technikai újdonságokról közelebbi részleteket kívánságra szívesen közöl az Almanach szerkesztősége.